

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Opatření sociálně-právní ochrany a jiná opatření na ochranu dětí“

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Akreditace Ministerstva vnitra České republiky

Termín a místo konání: 15. srpna 2025 od 9:00 do 15:00
online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

lektor na právnických fakultách (Brno a Bratislava), šestnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Podstatná část semináře bude zaměřena na dopady plánované změny právní úpravy, konkrétně §14 ZSPOD, která by podstatným způsobem měla doplnit návrhová oprávnění OSPOD – zahájení meritorního civilního soudního řízení, konkrétně o omezení či zákazu styku s dítětem, na vyslovení nepřipustnosti držení dítěte v zařízení sociálních služeb a na propuštění dítěte ze zdravotního ústavu.

Cílem programu je osvojit si správně hmotněprávní a procesní metody, na nichž je postavena sociálně-právní ochrana dětí mimo jiné ve vztahu k civilnímu soudu. Posláním programu je posílení dovednostních kompetencí cílové skupiny. Lektor upozorňuje, že ve smyslu zákonné terminologie jsou obsah programu a cílové kompetence soustředěny na opatření podle § 12 až 17 ZSPOD.

Po absolvování programu absolvent bude:

- rozumět základní právní terminologii v uvedené oblasti,
- schopen řádně u civilního soudu podávat návrhy ve smyslu opatření na ochranu dětí,
- schopen specifikovat povinnosti OSPOD před podáním návrhu adresovaným civilnímu soudu,

- schopen aplikovat princip bezodkladnosti a adekvátnosti na hodnocení situace dítěte a volbu jednotlivých kroků, které budou při řešení situace uskutečněny,
- schopen popsat méně a více preferované postupy ve smyslu snah o minimalizaci zásahů,
- schopen vyhodnocovat úspěšné i neúspěšné plnění opatření uložených soudem za účelem dalšího postupu,
- umět reagovat na zjištění výkonu péče třetí osobou,
- schopen interpretovat řádné splnění povinnosti zajistit dítěti neodkladnou péči,
- schopen užívat tzv. rychlá předběžná opatření,
- schopen popsat základní povinnosti opatrovníka a poručníka a popsat rozdíly mezi těmito právními instituty,
- znát aktuální judikaturu,
- formálně dodržet procesní pravidla podle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, která bohužel mnohdy zásadně limitují rozhodujícího úředníka v materiálním projednání věci, jež by mělo znamenat samotný základ rozhodovací činnosti ve prospěch nejlepšího zájmu dítěte,
- vymezit vztah zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a správního řádu,

Naplnění těchto cílů by mělo obecně **posílit dovednostní kompetence cílové skupiny**, zejména jde-li o **právní argumentaci vůči rodičům a jejich právním zástupcům a vůči civilním soudům**.

Závěr bude věnován konzultacím. **Dotazy**, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail **radovandavid@radovandavid.cz**.

Obsah kurzu:

1. Ohrožené dítě. Princip nejlepšího zájmu dítěte v legislativě a právní úprava

- Úvod do problematiky, zakotvení principu v Úmluvě o právech dítěte a jeho projevy v občanském zákoníku, zákonu o sociálně-právní ochraně dětí a dalších právních předpisech.
- Participační práva dítěte
 - Ústavní pořádek, zejména Úmluva o právech dítěte a Listina základních práv a svobod
 - Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
 - Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
 - § 31 odst. 1 ZSPOD o péči děti ve smyslu poskytování pomoci při překonávání nepříznivých sociálních podmínek a výchovných vlivů s cílem umožnit jim začlenění do společnosti, včetně začlenění pracovního.
 - § 3 písm. a) zákona o sociálních službách, že sociální službou se rozumí činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení
 - Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
 - Zákon č. 292/2012 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů
 - Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Ohrožené dítě
- Smysl sociálně-právní ochrany dětí - poskytnutí pomoci dětem, jejichž práva, oprávněné zájmy, zdraví, život a řádný vývoj jsou ohroženy v důsledku nedostatečné péče nebo nečinnosti osob, které mají za ochranu těchto hodnot odpovědnost ze zákona nebo na základě rozhodnutí soudu
- Demonstrativní povaha výčtu v § 6 ZSPOD.

- Má ochrana oprávněných zájmů dítěte (práva na řádný a příznivý vývoj) větší význam než ochrana soukromí rodiny?
- Posuzování ohrožení dítěte jako interdisciplinární otázka.
- Opatření podle ZSPOD
- Exkurz do judikatury

2. Zapojení OSPOD do řízení ve věcech péče soudu o nezletilé

- Význam § 14 ZSPOD a jeho účel
- Aktivní legitimace OSPOD v občanském soudním řízení
 - je legitimován obecní úřad nebo obec? - poukaz na znění zákona
 - zdůraznění, že jde o obecní úřad obce s rozšířenou působností
- Povinnosti OSPOD před podáním návrhu soudu
 - význam adekvátnosti a bezodkladnosti konkrétního opatření
 - do budoucna zaměřené koncepce, možnost užití obecných pravidel správního řádu o zjištění stavu nezakládajícího pochybnosti
 - odhad účelu a potenciálu opatření uvedeného účelu dosáhnout
- Procesní aspekty
 - náležitosti návrhu
 - správné konstrukce petitu návrhu
 - vylíčení skutkového stavu, výčet legálně použitelných důkazních prostředků
 - komentářové zdůraznění povinnosti OSPOD doložit, že jsou dány závažné důvody soudního rozhodnutí
 - vymezení účelu, pro který se návrhu podává
 - nejlepší zájem dítěte, jeho materiální složky a procesní záruky
 - součinnost OSPOD při provádění výkonu soudního rozhodnutí
- Střet opatrovnictví
- Multiplikované postavení OSPOD v soudním řízení zahájeném na jeho návrh
 - OSPOD jako účastník řízení x OSPOD jako zástupce nezletilého dítěte
- Exkurz do judikatury.

3. Dítě bez přiměřené péče

- Význam § 15 ZSPOD a jeho účel
- Typové situace, kdy se dítě ocitne bez péče
 - požadavek zohlednění intenzity absence péče, ve smyslu přiměřenosti věku dítěte
- Posouzení situace dítěte
- Pojem "neodkladná péče"
 - účel opatření
 - kvalita neodkladné péče
 - preference příbuzné osoby
- Právní povaha opatření, forma
- Povinnosti OSPOD po realizaci tohoto opatření
- Následné posouzení obecním úřadem obce s rozšířenou působností
 - dostatečnost zajištění práv dítěte
 - dostatečnost zajištění uspokojování oprávněných potřeb dítěte
 - případná potřebnost dalších opatření
- Exkurz do judikatury

4. Nedostatek řádné péče a předběžná opatření

- Význam § 16 ZSPOD a jeho účel
- Tzv. rychlá předběžná opatření v praxi OSPOD
- Odkaz na § 452 ZŘS
 - Nedostatek řádné péče
 - není zde osoba, která má právo o dítě pečovat
 - život dítěte je ohrožen
 - jeho normální vývoj nebo jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo byl-li narušen
- Absence pečující osoby a její řešení
- Ohrožení života, vývoje a zájmu
 - význam čl. 6 Úmluvy
 - zájem ve smyslu právního zájmu
- Vhodné prostředí jako účel
 - možnosti umístění do pěstounské péče na přechodnou dobu
- Návrh adresovaný soudu
- Trvání účinků předběžného opatření
- Odkaz na § 400 a násl. ZŘS
- Koncepce současné ochrany před domácím násilím
 - neexistence meritorního, nýbrž pouze dočasného rozhodnutí soudu
- Návrh na nařízení předběžného opatření ve věcech domácího násilí
- Přístup k možnosti OSPOD podat návrh na nařízení předběžných opatření i v jiných věcech
- Exkurz do judikatury

5. Dítě v péči třetí osoby

- Význam § 16a a § 16b ZSPOD a jeho účel
- Situace, kdy je dítě se souhlasem rodiče nebo jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte bez rozhodnutí příslušného orgánu předáno do péče osoby, která má úmysl přijmout dítě do své trvalé nebo dlouhodobé péče
 - souvislost s oznamovací povinností
- Situace, kdy je dítě se souhlasem rodičů a bez rozhodnutí soudu předáno do péče budoucího osvojitele
- Povinnost OSPOD posoudit nutnost dalších opatření k ochraně dítěte
 - demonstrativní zdůraznění situací v zákoně
- Zdůraznění nutnosti individuálního přístupu k řešení
 - přihlédnutí ke specifickým okolnostem
- Pomoc osobám, které o dítě dlouhodobě pečují

6. Výkon opatrovnictví a poručenství

- Význam § 17 ZSPOD a jeho účel
- Opatrovnictví jako právní institut
 - druhy opatrovnictví
 - zákonná opora pro jmenování opatrovníka
- Poručenství jako právní institut
 - předpoklady, kdy je třeba situaci dítěte řešit poručenstvím
 - druhy poručenství
 - zákonná opora pro jmenování poručníka
- Odlišnosti opatrovnictví a poručenství
- OSPOD jako opatrovník nebo poručník
 - veřejné opatrovnictví a poručenství

- je OSPOD povinen přijmout funkci opatrovníka nebo poručníka v případě jmenování civilním soudem?
 - výčet situací
- Účel opatrovnictví
 - zájem dítěte
 - specifikace rozsahu ve výrokové části
- Účel poručenství
 - zájem dítěte
 - složky rodičovské odpovědnosti

7. Diskuse a závěr